

Podiumkunsten

Jeugdpodiumkunsten

		Aangevraagd	Geadviseerd/ *Gereserveerd
		<i>Bedragen in euro's</i>	
Danstheater AYA	Amsterdam	950.000	950.000
Het Filiaal theatermakers	Utrecht	1.175.000	1.175.000
Garage TDI	Assen	875.000	0
Holland Opera	Amersfoort	900.000	0
Het Houten Huis	Groningen	1.100.000	1.100.000
Het Laagland	Sittard	1.101.677	1.101.677
Maas theater en dans	Rotterdam	1.793.420	1.793.420
Het Nationale Theater	Den Haag	1.267.529	*1.225.936
Oorkaan	Amsterdam	845.000	845.000
SALLY Dansgezelschap Maastricht	Maastricht	950.000	886.218
de Stilte	Breda	1.090.000	0
Theater Artemis	's-Hertogenbosch	1.160.000	1.160.000
Theater- en Productiehuis Almere (BonteHond)	Almere	1.000.000	1.000.000
Theater Sonnevanck	Enschede	1.350.000	1.225.937
Theatergroep De Horde	Nijmegen	572.152	572.152
De Toneelmakerij	Amsterdam	1.196.360	1.196.360

De categorie

De minister kan op grond van artikel 3.27 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid subsidie verstrekken aan ten hoogste dertien instellingen die het verzorgen van repertoire op een of meerdere deelgebieden van de podiumkunsten voor de jeugd tot achttien jaar als kernactiviteit hebben. Daarvoor is ten hoogste 14.231.700 euro beschikbaar. Met het oog op een goede geografische spreiding moeten in de regio Noord ten minste één, in de regio Zuid ten minste twee, in de regio Oost ten minste één en in regio Midden ten minste twee instellingen hun standplaats hebben.

Aanvragen

In Nederland is een divers jeugdpodiumkunstenlandschap verankerd in de Culturele basisinfrastructuur. Om een jong publiek kennis te laten maken met de podiumkunsten is die verankering essentieel. Dat landschap is in Nederland bovendien van een zeer hoge artistieke kwaliteit. Niet voor niets worden Nederlandse jeugdpodiumkunsteninstellingen veelvuldig in het buitenland uitgenodigd.

Voor de subsidieperiode 2025-2028 vroegen zestien jeugdpodiumkunsteninstellingen aan, waarvan er op dit moment drie – Garage TDI, De Horde en Oorkaan – nog niet in de BIS zijn opgenomen. De raad heeft alle aanvragen beoordeeld aan de hand van de algemene beoordelingscriteria artistieke

kwaliteit, maatschappelijke betekenis en toegankelijkheid. Op basis van een of meer van deze criteria vond de raad de aanvragen van Garage TDI, Holland Opera en de Stilte onvoldoende. De overige aanvragen heeft de raad ook beoordeeld op bedrijfsmatige gezondheid en geografische spreiding en deze werden daarop positief beoordeeld. Daarmee adviseert de raad om Oorkaan en De Horde voor het eerst toe te laten tot de BIS in de categorie Jeugd-podiumkunsten. De positief beoordeelde aanvragers kennen een brede diversiteit aan genres: van dans en muziek tot teksttheater en beeldend objecttheater. Ze zijn ook evenwichtig gespreid over het land.

De artistieke kwaliteit van de plannen staat voor de raad bij de beoordeling voorop. Deze moet een nationale relevantie hebben die het regionale en/of lokale belang overstijgt. De lokale worteling van een instelling is daarnaast van belang, aangezien het de toegankelijkheid en maatschappelijke betekenis ten goede komt. De toevoeging van die laatste twee criteria aan het beoordelingskader reflecteert een groter bewustzijn van het feit dat een kunstinstelling niet in een maatschappelijk vacuüm opereert: zij is verbonden met de maatschappij en haar publiek. Dat geldt des te meer voor instellingen voor de jeugd.

Algemene indruk

In veel van de ingediende plannen las de raad een diepe en oprecht intrinsieke motivatie om voor de jongste doelgroep voorstellingen te maken en deze zo te helpen zich te ontwikkelen tot zelfstandig denkende volwassenen met een brede blik op de wereld. Verbeelding, empathie, ontmoeting, verbinding en reflectie op de eigen identiteit zijn allemaal instrumenten die de instellingen hun jonge publiek hopen aan te reiken. Daaruit spreekt de grote maatschappelijke relevantie van de sector als geheel. Niet omdat de Raad voor Cultuur of de politiek dat zo graag willen, maar omdat de instellingen zich realiseren dat dat is wat podiumkunsten zo goed kunnen: werelden verbeelden die niet bestaan, maar er wel zouden kunnen zijn. Een aantal instellingen doet dat niet alleen op het toneel maar ook achter de schermen, vanuit het principe *practice what you preach*. Zo laten ze zien dat artistieke, maatschappelijk belang, toegankelijkheid en het implementeren van de codes niet haaks op elkaar staan, maar dat oog voor diversiteit in brede zin, maatschappelijke onderwerpen en zorgvuldig met elkaar omgaan intrinsiek onderdeel zijn van de hedendaagse makerspraktijk, in ieder geval in deze sector.

Jeugd podiumkunsteninstellingen zijn over het algemeen zeer betrokken bij het diverse publiek van de toekomst. Jongeren zijn bij uitstek betrokken bij actuele maatschappelijke onderwerpen omtrent diversificatie, armoede, mentale gezondheid, klimaatverandering, enzovoort. Juist daarom willen veel instellingen graag publiek bereiken voor wie kunstbezoek niet vanzelfsprekend is, bijvoorbeeld door sociaaleconomische omstandigheden, maar ook door een fysieke of mentale beperking. De raad juicht dat toe, maar leest in de plannen ook dat instellingen nog niet altijd weten hoe die groepen te bereiken. Dezelfde worsteling leest de raad soms als het gaat om de relatie met het onderwijs. Het is opvallend hoeveel aandacht er in de plannen is voor bijvoorbeeld het speciaal onderwijs, maar het ontbreekt sommige instellingen nog aan kennis over die doelgroep. Datzelfde geldt voor het werken met azc's of kinderen met een (psychische) beperking.

Veel instellingen willen de verantwoordelijkheid voor een diverser publiek bij scholen en theaters neerleggen. Het is logisch dat op scholen een divers publiek wordt bereikt, omdat zij een afspiegeling van de Nederlandse samenleving zijn. Maar dat is geen verdienste van de jeugdpodiumkunsteninstellingen en het ontslaat hen niet van de plicht zelf ook na te denken over de diversiteit van het publiek. Wat betreft de theaters hoeft het een het ander niet uit te sluiten: podia en gezelschappen kunnen hier samen werk van maken.

Thematiek en casting zijn bijvoorbeeld twee terreinen waarop instellingen hun voorstellingen aantrekkelijker kunnen maken voor een breed en divers publiek. Sommige instellingen lopen hierin voorop, maar enkele blijven hier nog ver bij achter. Dat zijn niet toevallig vaak instellingen bij wie de organisatie weinig divers (in brede zin) is samengesteld. De verschillende p's van de Code Diversiteit & Inclusie (programma, personeel, partners en publiek) zijn communicerende vaten: een instelling die zelf homogeen is samengesteld zal meer moeite hebben andere perspectieven op het toneel te tonen, wat gevolgen heeft voor het publiek dat daarnaar komt kijken. Hoewel de casts en makers steeds vaker een diversere achtergrond hebben, is het personeel achter de schermen vaak nog weinig divers. De strategie om daar verandering in te brengen ontbreekt veelal. In het verlengde daarvan merkt de raad dat het voor makers van kleur nog steeds lastig is een positie in de top van de jeugd-podiumkunsten te verwerven. Makers stromen zelden door tot lid van het artistieke team. Dat hangt samen met de lage uitstroom: een aantal artistiek leiders zit al heel lang op hun plek en reflecteren nauwelijks op hoe zij plaats kunnen maken voor een nieuwe generatie.

Subsidieverdeling

Voor de categorie Jeugdpodiumkunsten is er een subsidieplafond van 14.231.700 euro. De instellingen vroegen gezamenlijk meer aan dan dit beschikbare bedrag. Daarom heeft de raad op deze categorie de algemene rekenregel toegepast (zie 'Algemene inleiding').